

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» щодо врегулювання виплати доплати непрацюючим пенсіонерам»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроєкту

Питання виплати доплат непрацюючим пенсіонерам, які проживають у зонах радіоактивного забруднення, протягом багатьох років залишається одним із найбільш гострих та юридично невизначених. Стаття 39 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» вказує на те, що громадянам, які працюють у зоні відчуження, встановлюється доплата у порядку і розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України.

Однак питання щодо врегулювання доплат непрацюючим пенсіонерам, які проживають на територіях зон радіоактивного забруднення (зоні відчуження, зоні безумовного (обов'язкового) відселення та зоні посиленого радіоекологічного контролю) не встановлені та не закріплені на законодавчому рівні. Це призводить до правового хаосу, масових судових позовів та неспроможності Пенсійного фонду України забезпечити стабільні виплати.

Крім того, чинна система розрахунку соціальних виплат, прив'язана до «мінімальної заробітної плати», часто блокується державою, що посилює дискримінацію пенсіонерів. Також виявлено проблему «пенсійного туризму», коли особи реєструють місце проживання в зоні забруднення виключно заради отримання надбавок, фактично там не проживаючи.

2. Мета та завдання прийняття законопроєкту

Метою законопроєкту є створення чіткого та зрозумілого механізму нарахування доплат, встановлення диференційованого розміру виплат залежно від зони забруднення, запровадження цензу осілості для запобігання «пенсійному туризму», а також перехід до прожиткового мінімуму як бази для розрахунку, що є більш реалістичним для бюджету.

3. Загальна характеристика й основні положення законопроєкту

Пропонується доповнити Закон України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» новою статтею 39¹, яка встановлює доплату непрацюючим пенсіонерам, які проживають на територіях радіоактивного забруднення.

Проєктом передбачається закріпити, що право на отримання доплати виникає за умови фактичного проживання особи на зазначених територіях не

менше ніж 24 місяці до моменту звернення за призначенням пенсії або виникнення права на доплату (крім осіб, які народилися на цих територіях).

4. Стан нормативно-правової бази у зазначеній сфері правового регулювання

Регулювання правовідносин у даній сфері здійснюється Конституцією України, Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту потребує фінансування. Реалізація положення проєкту Закону можлива за рахунок коштів державного бюджету України, в межах видатків, передбачених державною програмою «Резервний фонд» (КПКВ 3511030) або за рахунок надходжень в рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ та кредитів (позик), залучених державою від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття законопроєкту

Прийняття даного Закону дозволить припинити хвилю масових судових позовів проти держави, забезпечити реальний соціальний захист людей, які дійсно проживають у складних радіоекологічних умовах, унеможливити махінації з реєстрацією місця проживання («пенсійний туризм») та створить прозору та передбачувану систему виплат для Пенсійного фонду України.

Народний депутат України

Валерій ГНАТЕНКО

